

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช
The Instructional Leadership of School Administrators Under The Office of
Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area

ประเสริฐ เนียมแก้ว*

ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ จงจิตร ศิริจิรกาล***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น 323 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามประเภทของโรงเรียนใช้ t-test และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ F-test วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the Instructional Leadership of school administrators under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas and, 2) to compare Instructional Leadership of School Administrators under The Office of Nakhon Si Thammarat Educational Service Areas by school size and work experience.

The sample was consisted of 323 Teachers under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas by stratified random sampling techniques. The instruments used in the research were questionnaires. The data were analyzed by SPSS for Windows Program to acquire percentage, arithmetic mean, and standard deviation. Moreover, t-test and F-test were employed to compare opinions of teachers, categorized by work experience and school size, respectively.

The finding were:

1. The Leadership of school Administrators Under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas, it was in high level. Considering that it was also found The average maximum is Developing teaching and learning process. Followed by the measurement and evaluation and aspects with an average minimum of supervision and teaching.

2. The Leadership of school Administrators Under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas according the opinions of teachers, categorized by work experience and school size it was totally found that their opinions were significantly different at a level .05.

Keyword : The Instructional Leadership of school administrators, The Leadership

บทนำ

ในปัจจุบันเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ในภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันทำให้ การสื่อสารด้วยข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้โลกเหมือนไร้พรมแดน ประเทศไทย เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง และสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง และการแข่งขัน ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างหลากหลายสามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรง ภาวะเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่งผลกระทบโดยตรงต่อการอยู่รอดใน

องค์กร ถ้าหากองค์กรใดที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ องค์กรนั้นจะต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในอันที่จะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ ผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์ การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2551-2555) ได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาคณาจารย์การศึกษา เพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 ด้านที่มี ความสำคัญต่อการพัฒนาคณาจารย์การศึกษา คือ การพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียน ถ้าสถานศึกษามี ระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อรองรับการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ในเรื่องการยกระดับคุณภาพ ผู้เรียนทุกคนให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีคุณธรรม และสำนึกความเป็นไทย โดยเน้นการอ่าน ออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิด วิเคราะห์เชื่อมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข และมีความสามารถด้านเทคโนโลยี โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความถนัดและเต็มตามศักยภาพ จากการประเมินผลตามแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 (ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ, 2548) ได้ระบุว่าคุณภาพการศึกษา ของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ เมื่อ เปรียบเทียบกับหลายประเทศที่อยู่ใน ระดับเดียวกัน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนไทยไม่อยู่ในระดับที่น่า พอใจ ปัจจัยที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของ

ไทยต่ำมาจากความด้อยคุณภาพของครู รวมทั้งหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การขาดระบบการประกัน คุณภาพ และมาตรการศึกษา การขาดการมี ส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นภาระความรับผิดชอบของ ผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผล คะแนนเฉลี่ย 3 รายวิชาจากการสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ปี 2553 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 33-84 คะแนน จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือภาษาอังกฤษ 31.75 คะแนน และ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สุขศึกษาและพล ศึกษา 64.75 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนระหว่างปีการศึกษา 2551 และ 2552 พบว่า คะแนนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น แต่วิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำลง ส่วนผล สอบโอเน็ตชั้นม.3 มีผู้เข้าสอบ พบว่า แต่ละ วิชาส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 22-56 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือภาษาอังกฤษ 22.54 และ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสุขศึกษาและพลศึกษา 56.70 คะแนน

การบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จะดำเนินไปได้ต้องอาศัยบุคคลสำคัญในการ ดำเนินการจัดการจัดการศึกษาให้ บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ คือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญจะต้องบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการกำกับ นิเทศ ติดตามการสอนของครู และจะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาของชาติ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายประการ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียน มีความก้าวหน้าทางการเรียน (Leithwood, 2006, อ้างถึงใน ไกศยภัฏ เพลรินทร์, 2552) โดยต้องปรับปรุงพันธกิจของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ เป้าประสงค์ของโรงเรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียน

การสอนที่ดี ส่วนที่มีอิทธิพลมากที่สุด ในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาคือการจัดทำพันธกิจของโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ดี เนื่องจากมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา แต่ถ้าหากมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง และผู้บริหารมีความตระหนักต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีขีดความสามารถสูงในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการกระบวนการบริหารจัดการให้ครอบคลุมตามแนวทางการศึกษา ก็จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเอง ทางด้านวิชาการ และทำให้การพัฒนา งาน วิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของ โรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของ โรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา

2554 คือ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4,743 คน และครูผู้สอนโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2,647 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,390 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ปี การศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 7,390 คน ซึ่ง สุ่มมาเป็นตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรอย่างง่ายของยามานะ ได้ขนาด ของกลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอน จำนวน 323 คน การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการแบบแบ่ง ชั้น(Stratified Random Sampling) โดยใช้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ทั้ง 4 เขต เป็นชั้น เพื่อให้ กระจายทุกเขตจึงใช้ประเภทของโรงเรียน ตามอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนแต่ละ ชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับ ฉลาก ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 323 คน

3. ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน และแนวคิดของนักวิชาการหลาย

ท่านด้วยกันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ วินดีและคิมมอค(Windy & Dimmock), อับเบน และฮิวส์(Ubben & Hughes,1987), เดวิส และโทมัส(Devis & Thomas,1989), เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth,1999), คาร์ล ดี กลิดแมน , ไชเฟิน พี กอร์ดอน และ โจวิตา เอ็ม รอส กอร์ดอน (Carl D.Glickman, Siephen P. Gordon & Jovita M. Ross- Gordon) และ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการสอนและ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ประเภทโรงเรียน

1.1.1 โรงเรียน

ประถมศึกษา

1.1.2 โรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา

1.2 ประสบการณ์ในการ

ทำงาน

1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.2.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี

2. ตัวแปรตาม ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการ

เรียนการสอน

2.3 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์

การเรียนการสอน

2.4 ด้านการวัดผลและ

ประเมินผลการเรียน

2.5 ด้านการนิเทศการสอน

2.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา

คุณภาพการศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ใช้กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการและส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 คือ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4,743 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2,647 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,390 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 7,390 คน ซึ่งสุ่มมาเป็นตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรอย่างง่ายของยามานะ ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 323 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน ที่มีครูผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 323 ฉบับ จำนวนเป็น

3. ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่ และร้อยละ และนำผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : (S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และการแปลผล 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way ANOVA) หากพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการสอน และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และ ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช
ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความ
ตระหนักและเห็นความสำคัญของการ
บริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานที่
สำคัญที่สุดของสถานศึกษา และงานวิชาการ
ยังเป็นงานหลัก เป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของ
ระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา
งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลาง
ของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้ง
ระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการ
ก้าวหน้า หรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมี
ชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ส่วน
สถานศึกษาใดงานวิชาการล่าหลัง หรือไม่
เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาด
ความศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
มณฑา วิญญูโสภิต (2547) พบว่า พฤติกรรม
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร ใน
ภาพรวมผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำทาง
วิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิรุฬห์
จิต ไบลี (2547,74) พบว่า ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู
เขต 1-2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
สอดคล้องกับวีรชาติ วิชาศรี (2549,103)
พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิเขต 1-2 โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช
จำแนกตามประเภทโรงเรียน ผู้บริหารที่เป็น
ประถมศึกษาและผู้บริหารที่เป็นขยายโอกาสทางการศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการ
บริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและ
ประเมินผล และด้านการนิเทศการสอน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
และการพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการ
พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถให้มี
มาตรฐานตามตำแหน่ง ประกอบกับการ
ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเตรียมรับการ
ประเมินจากภายนอก ทำให้ผู้บริหารทุกคน
เกิดความตระหนักและตื่นตัวในการพัฒนา
ตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบ
กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชทุกเขต จัดอบรมแนว

ทางการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพให้แก่ครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษ และขยายโอกาสทางการศึกษา จึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรสุรีย์ สุชนะวัฒน์ (2549,87) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอ นิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอ นิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้รับการพัฒนาให้มีความรู้หรือสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานก่อนการเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งมีสมรรถนะหลักคือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และสามารถประจำสายงานคือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล และการมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2552,34-39) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการ

บริหารจัดการศึกษา จึงจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศตามโครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2554 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ยกกระดับคุณภาพสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาติ วิชาศรี (2549) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า 1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการ

เรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 2) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอน ด้านการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นการบ่งชี้ถึงประเด็นสำคัญที่เป็นผลกระทบต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออธิบายให้ข้อเสนอแนะ ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 มุมมองและแนวโน้ม

การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ และนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ ควรใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุง และถือเป็นนโยบายสำคัญระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษา และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติสำหรับพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ และหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.2 สถานศึกษาโดย

ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการนิเทศการเรียนการสอนเป็นนโยบายสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน และสามารถนิเทศการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการนิเทศการสอนของครูอย่างจริงจัง

ทุกภาคเรียน โดยจัดทำปฏิทินการนิเทศ ซึ่งแจงบทบาทการนิเทศ การรับการนิเทศ รวมทั้งสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ ในการนิเทศ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

1.1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุน ให้มีการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งที่ผ่านมานั้นจะเห็นว่าสถานศึกษาหลายแห่ง ยังขาดการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร และสถานศึกษา ไม่สามารถอธิบายได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษา มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง

1.1.4 ผู้บริหารควรดำเนินการ เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัย ในชั้นเรียน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจวิทยากรวิจัย ขาดเทคนิควิธีวิจัยที่ถูกต้อง และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้กำหนดไว้ว่าการจัด กระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นผู้บริหารควรนำผลการวิจัยนี้ไป ดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของชาติเป็นไปอย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา

1.1.5 ผู้บริหารควรสนับสนุน ให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้น เนื่องจากนโยบายสำคัญของรัฐบาล คือให้ นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปี การศึกษา 2555 ทุกคนได้เรียนรู้ผ่านแท็บเล็ต พีซี - Tablet PC (Tablet personal Computer) คือเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่สามารถ พกพาได้ และใช้หน้าจอสัมผัสในการเรียน หรือทำงาน ซึ่งผู้บริหารต้องให้ครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจาก โรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางการ วิชาการ โรงเรียนดีประจำตำบล หรือ โรงเรียนในฝัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ และ หารูปแบบนวัตกรรมใหม่สำหรับการบริหารจัดการ งานวิชาการให้มีคุณภาพ

2.2 งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปร การศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีที่กำหนดไว้ เท่านั้น ควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิด ทฤษฎี อื่นซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ ข้อมูลในมิติอื่นที่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด.(2545). การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร.สิริวิทยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ.(2548). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.สำนักงานปลัดกระทรวง.กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรสุรีย์ สุทธนะวัฒน์.(2549).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง.วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณฑา วิญญู โสภิต.(2547). การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาการบริหารการศึกษา,ภาควิชา นโยบายการจัดการและ ความเป็นผู้นำทางการศึกษา,คณะครุศาสตร์,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุพหิจิต ไบลี.(2547).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 – 2.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการ บริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. ระเบียบวาระ แห่งชาติ (พ.ศ.2551 – 2555) กรุงเทพมหานคร. พริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542. และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550).ประกาศเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยัง คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร. กุรุสภาลาดพร้าว.
- Cronbach, L.T.(1990).Essentials of Psychological Testing. 5th ed. New York : Harper& Ollins.
- Glickman,C.D.(1985).Development supervision alternative.practive for helping Teachers improve Instuctional.New Yok.Prentice-hall.
- Harris,B.M.(1985).Supervision behavior in education.3rd.ed’Englewood Clifts.N.J.Prentice-hall.
- Leithwood, K. (2006). A review of the research: Educational leadership. The laboratory for student success at the temple university center for research in humandevelopment

and education. University of Toronto. Retrieved on August 28, 2006.

Ubben,Gerrald C.and Hughes. Larry W.(1987).**The Principal.Creative Leadership for Effective Schools.**Boston,Allyn and Bacon.